

SWSHYU
AWTYLNU E
ty
WUNTU' YLTER

FREDRIK BACKMAN

MIN MORMOR
HÄLSAR
OCH
SÄGER FÖRLÅT

EN NOVELL

ՏՐԵՂՐԻԿ ԲԱԲՄԱԼ

ՏԱՏԻԿՍ
ԲԱՐԵՎՈՒՄ Է
ԵՎ
ԱՍՈՒՄ՝ ԿԼԵՐԵՔ

ՎԵՊ

Թարգմանությունը շվեդերենից՝
Աշխեն Բախչինյանի

ԵՐԵՎԱՆ
2024

ՀՏԴ 821.113.6-31 Բաքման
ԳՄԴ 84(4Շվեդ)-44
Բ 400

Բաքման Ֆրեդրիկ
Բ 400 Տատիկս բարևում է և ասում՝ կներեք: Վեպ / Ֆ. Բաքման.- Եր.:
Newmag, 2024.- 408 էջ:

Էլսան յոթ տարեկան է և տարբերվում է շրջապատի մյուս երեխաներից: Օրինակ՝ փեյնթբոլի հրացանով պատշգամբից կրակում է անձանոթ մարդկանց ուղղությամբ: Ու դա անում է իր տարեց ու մի քիչ էլ ցնդած տատիկի հետ, որն Էլսայի միակ ու լավագույն ընկերն է: Էլսան հաճախ ապաստան է գտնում իր տատիկի պատմություններում, որտեղ բոլորն իրարից տարբերվում են, և ոչ ոք ստիպված չէ նորմալ լինել:

Տատիկի մահից հետո նրանից մնում են նամակներ, որոնցում նա ներողություն է խնդրում բոլորից, որոնց վիրավորել կամ բավականաչափ չի օգնել:

Այդ պահից էլ սկսվում է Էլսայի ամենամեծ արկածը: Տատիկի նամակների միջոցով աղջիկը ծանոթանում է հարբեցողներով, հրեշներով, կատաղած շներով և ծերունիներով լի բազմաբնակարան շենքի բնակիչների հետ: Այստեղ էլ Էլսան բացահայտում է իր մանկության հեքիաթների ու արքունիքների մեծագույն գաղտնիքները:

Այս պատմությունը կյանքի, մահի և մարդու համար շատ կարևոր հատկության՝ մյուսներից տարբերվելու ձգտման մասին է:

ՀՏԴ 821.113.6-31 Բաքման
ԳՄԴ 84(4Շվեդ)-44

Գլխավոր գործընկեր՝
«ԲՈՒԿԻՆԻՍՏ» ՍՊԸ
books.am

bookinist

ISBN 978-9939-967-32-5

Բաքման Ֆրեդրիկ Տատիկս բարևում է և ասում՝ կներեք:

© 2024, «Նյու Մեգ» ՍՊԸ, Copyright © Fredrik Backman 2013

Այս գրքի հեղինակային բոլոր իրավունքները պատկանում են «Նյու Մեգ» ՍՊԸ-ին: Իրավունքները ձեռք են բերվել SALOMONSSON AGENCY ընկերության հետ կնքած պայմանագրով:

Բովանդակություն

1	Ծխախոտ	9
2	Կապիկը	20
3	Սուրճը	33
4	Գարեջուրը	46
5	Շուշանները	55
6	Լվացող միջոցը	66
7	Կաշին	78
8	Ռետինը	90
9	Օճառը	97
10	Ալկոհոլ	109
11	Պրոտեինային սալիկները (Proteinbar)	115
12	Անանուխ	123
13	Գինի	135
14	Մնուս	143
15	Տաշեղներ	162
16	Փռշի	173
17	Դարչինով բուլկի	187

18	Ծուխ	200
19	Խմոր	213
20	Հագուստի խանութ	226
21	Ստեարին	241
22	Կակաո	253
23	Սեղանի լաթը	262
24	Հրուշակները	270
25	Տոնածառ	283
26	Պիցցա	297
27	Գլյոգ	309
28	Կարտոֆիլ	322
29	Մերենգա	329
30	Օձանելիք	338
31	Գետնանուշով թխվածք	351
32	Պաղպաղակ	363
33	Նորածինը	374
34	Տատիկը	387
	Էպիլոգ	400

Կապիկին ու գորգին
Հանուն 10,000 հեքիաթների հավերժության

ԾԽԱԽՈՏ

Բ ուր յոթ տարեկաններն արժանի են ունենալու իրենց գերհերոսներին: Բ ուզենք թե չուզենք, այդպես է: Իսկ ով համաձայն չէ, ուղղակի անհույս անխելքի մեկն է:

Էլսայի տատիկը հենց այդպես էլ ասում է:

Էլսան յոթ տարեկան է, չնայած շուտով ութը կլրանա: Ճիշտը որ ասենք, յոթ տարեկան լինելուց առանձնապես գլուխ չհանեց, ինքն էլ գիտի: Լավ գիտի, որ ինքն ուրիշ է: Դպրոցի տնօրենն ասում է, որ Էլսան պիտի հարմարվի, պիտի կարողանա լեզու գտնել իր հասակակիցների հետ, իսկ ծնողների տարիքի մարդիկ միշտ ասում են, որ նա իր տարիքի համեմատ չափազանց հասուն է: Էլսան գիտի, որ նրանց ասածն ուղղակի ահավոր գլուխ տանող է նշանակում, որովհետև միշտ այդպես են ասում, երբ նա ուղղում է նրանց սխալ արտաբերած *déjà vu*-ն կամ երբ նախադասության մեջ խառնում են իմ-ն ու ինձ-ը, որ խելքը գլխին մարդիկ չպիտի խառնեն: Դրա համար են այդ խելքը գլխին մարդիկ, կեղծ ժպտալով Էլսայի ծնողներին, այդպես ասում. «Իր տարիքի համեմատ չափազանց հասուն է»: Կարծես շատ մեծ արատ լինի, կամ էլ Էլսան վիրավորել է նրանց, որ լրիվ դատարկագլուխ չէ, ինչ է թե՛ դեռ յոթ տարեկան է: Հենց դրա համար էլ ինքն ուրիշ ընկեր չունի տատիկից բացի: Որովհետև իր դպրոցի մյուս յոթ տարեկանները ճիշտ այնքան դատարկագլուխ են, ինչքան որ պարտավոր են լինել յոթ տարեկանները: Իսկ Էլսան ուրիշ է: Թքա՛ճ՝ ասում է

տատիկը: Որովհետև բոլոր գերիերոսներն էլ տարբերվում են: Ու եթե գերունակությունները սովորական երևույթ լինեին, բոլորը կունենային:

Տատիկը 77 տարեկան է: Շուտով՝ 78: Նա էլ առանձնապես հաշտ չէ իր տարիքի հետ: Պարզ է, որ ծեր է, որովհետև դեմքը թաց կոշիկի մեջ խցկած օրաթերթի թղթի պես ճնշված է, բայց երբեք ոչ ոք չի ասում, որ նա իր տարիքի համեմատ չափազանց հասուն է:

«Իր տարիքի համեմատ շատ է աշխույժ»,– երբեմն ասում են էլսայի մորը: Եվ սովորաբար այնքան անհանգիստ կամ զայրացած տեսքով, որ մայրիկը հառաչում է ու հարցնում, թե ինչպես փոխհատուցի հասցրած վնասը: Իսկ ըստ տատիկի՝ մարդիկ պիտի իրենք իրենց մեղադրեն, եթե տատիկին երկու ավտոմեքենայի արանքում իր Renault-ը կայանելիս տեսնեն, ոչ թե այնքան խառնվեն իրար, որ իրենց մեքենայի ձեռքի արգելակը քաշեն: Տատիկին սաստիկ զայրացնում է նաև այն, որ հիվանդանոցում նույնիսկ հանգիստ ծխելու հնարավորություն չկա. անմիջապես միանում է հակահրդեհային համակարգը: Իսկ երբ հսկիչները վրա են հասնում և պահանջում ծխախոտը հանգցնել, սկսում է բղավել. «Գրո՛ղը տանի, մարդ հիմա ամեն ծակուծուկում էլ քաղաքական կոռեկտություն պիտի դրսևորի՞»:

Մի օր էլ տատիկը ձենմարդ էր սարքել ու իսկական շորեր հագցրել, ապա դրել էր հարևան Բրիտ-Մարիի ու Քենթի պատշգամբի տակ այնպես, որ նրան տանիքից ընկած մարդու տեղ էին դրել: Մի անգամ էլ, երբ թաղամասում ակնոցավոր գեղեցիկ երիտասարդներ էին ման գալիս ու բոլոր դռների զանգը տալով՝ փորձում էին ավետել Աստծո, Հիսուսի ու դրախտի մասին, տատիկը, խալաթն արձակած, պատշգամբից նրանց վրա փեյնթբոլի հրացանով կրակում էր: Բրիտ-Մարին չէր կարողանում կողմնորոշվել, թե ավելի շատ ազդվել էր տատիկի՝ փեյնթբոլի հրացանով կրակելուց, թե որ նա խալաթի տակից ոչինչ չէր հագել, և երկու փաստն էլ նկատի առնելով՝ ապահովության համար ոստիկանություն էր կանչել: Այսպիսի դեպքերում մարդիկ կարծում են, որ տատիկն իր տարիքի համեմատ չափազանց աշխույժ է: Եվ ի՞նչ, կարելի է այդպես էլ ասել: Այսինքն, տատիկը խելքը թռցրել է: Իսկ նա իրականում հանճար է: Ուղղակի մի քիչ խելառ է:

Նախկինում բժիշկ էր ու շատ մրցանակներ էր ստացել: Լրագրողները հոդվածներ էին գրում նրա մասին, ու նա գնում էր աշխարհի ամենասարսափելի վայրերը, երբ բոլորը փախչում էին այդ տեղերից: Կյանքեր էր փրկում ու կռիվ տալիս աշխարհի չարիքի դեմ: Ոնց որ գերիերոսներն են

անում: Բայց, ի վերջո, ինչ-որ մեկն ասաց, որ նա արդեն չափազանց ծեր է կյանքեր փրկելու համար, չնայած էլսան կասկածում էր, որ այդ ինչ-որ մեկը, ըստ էության, նկատի ուներ, որ չափազանց խելագար է: Այնպես որ, տատիկն այլևս չի աշխատում: Տատիկն այդ ինչ-որ մեկին «հասարակություն» է անվանում ու ասում է, որ մեր ժամանակներում բոլորը պիտի քաղաքականապես ահավոր կոռեկտ լինեն. այդ կոռեկտության պատճառով էլ իրեն այլևս թույլ չեն տալիս վիրահատել: Ու հիմնական պատճառն այն է, որ հասարակությունն այնքան է քնքշացել, որ արգելել է վիրահատարաններում ծխելը. իսկ ո՞վ կուզենա նման պայմաններում աշխատել, դե ասե՛ք տեսնեմ:

Այսպիսով՝ տատիկը հիմնականում տանն է ու հունից հանում է Բրիտ-Մարիին ու մայրիկին: Բրիտ-Մարին տատիկի հարևանուհին է, մայրիկը՝ էլսայի մայրիկը: Ըստ էության, Բրիտ-Մարին նաև էլսայի մայրիկի հարևանուհին է, քանի որ էլսայի մայրիկն ապրում է էլսայի տատիկի հարևանությամբ: Էլսան էլ է, բնականաբար, տատիկի հարևանը, քանի որ ապրում է իր մայրիկի հետ՝ բացի ամեն երկրորդ շաբաթ և կիրակի օրերից, երբ հայրիկի ու Լիզետի մոտ է ապրում: Յեռոգը, պարզ է, նույնպես տատիկի հարևանությամբ է ապրում: Դե, քանի որ մայրիկի զուգընկերն է: Մի քիչ խառն է ստացվում: Բայց, ամեն դեպքում, չշեղվենք գլխավորից. կյանքեր փրկելն ու մարդկանց հունից հանելը տատիկի գերունակություններն են, որ նրան, կարելի է ասել, դիսֆունկցիա ունեցող բավական ծախորդ գերհերոս են դարձնում: Էլսան գիտի, քանի որ «դիսֆունկցիա» բառը նայել է Վիքիպեդիայում: Վիքիպեդիան տատիկի տարիքի մարդիկ համարում են հանրագիտարան համացանցում: Իսկ էլսան հանրագիտարանը նկարագրում է որպես Վիքիպեդիայի թղթային տարբերակ:

Համ էլ էլսան երկուսում էլ ստուգել է «դիսֆունկցիոնալ» բառը, և այն նշանակում է մի բան, որ աշխատում է ոչ այնպես, ինչպես ի սկզբանե նախատեսված է եղել: Էլսան ամենաշատը հենց դրա համար էլ սիրում է տատիկին, բայց երևի թե՛ ո՛չ այսօր: Որովհետև գիշերվա 1:30-ն է, և էլսան այնքան հոգնած է, որ կուզենար շուտ գնալ ու քնել, բայց չի կարող, քանի որ տատիկը նորից կեղտ էր շպրտել ոստիկանի վրա: Բարդ իրավիճակ է, պետք է ասել, Facebook-ի ստատուսի պես: Էլսան շուրջն է նայում փոքրիկ ուղղանկյուն սենյակում ու ձանձրոյթից այնպես է հորանջում, որ թվում է, թե սեփական գլուխը հետը կուլ կտա:

— Բայց ես քեզ ասացի, չէ՞, որ ցանկապատի վրա չմագլցեիր, ասացի, չէ՞,– մոթմոթում է նա՝ ժամացույցին նայելով:

Տատիկը չի պատասխանում: Էլսան վրայից հանում է գրիֆինդորցիների շարֆն ու դնում ծնկներին: Ինքը Սուրբ ծննդի հենց հաջորդ օրն էր ծնվել՝ յոթ տարի առաջ, չնայած շուտով ութ կդառնա: Նույն օրը գերմանացի գիտնականները գրանցել էին մագնետարի ամենաուժգին գամմա ճառագայթումը Երկրի շուրջ: Էլսային, իհարկե, ճշգրիտ հայտնի չէ, թե «մագնետարն» ինչ է, բայց որքան գիտի, ինչ–որ նեյտրոնային աստղ է: Ուղղակի իր ականջին «Մեգատրոնի» պես մի բան է հնչում, որը «Տրանսֆորմերների» միջի չարերի առաջնորդի անունն է, իսկ իրենց անխելքության պատճառով որակով գրականություն չկարդացողները դա հաստատ մանկական զբաղմունք կհամարեն: Իրականում տրանսֆորմերները ռորոտներ են, չնայած եթե գիտականորեն մոտենանք, նրանց կարելի է նույնիսկ գերհերոսներ անվանել: Էլսան չափազանց տարված է ինչպես տրանսֆորմերներով, այնպես էլ նեյտրոնային աստղերով, և իր կարծիքով՝ գամմա ճառագայթների պոռթկումը ինչ–որ առումով նման է այն դեպքին, երբ տատիկը «Ֆանտա» թափեց Էլսայի iPhone-ի վրա ու փորձեց հեռախոսը չորացնել հացի տոստերի մեջ: Ու տատիկն ասաց, որ Էլսան յուրահատուկ է, որ այդպիսի օր է ծնվել: Իսկ յուրահատուկ լինելը տարբերվելու ամենալավ ձևն է: Բայց հիմա տատիկը, պարզ է, զբաղված է փայտե սեղանի վրա ծխախոտի փոքրիկ կույտեր սարքելով ու բարակ, ճոճռան ծխախոտաթղթի մեջ փաթաթելով: Էլսան տնքում է.

— Ասացի, չէ՞, ասացի, որ չբարձրանաս ցանկապատի վրա: Ասացի, չէ՞,– հիշեցնում է նա:

Ինքն իրականում զզվեցնելու միտք չունի: Ուղղակի մի քիչ զայրացած է: Այնքան զայրացած, ինչքան կարող են զայրանալ միայն հոգնած յոթ տարեկան երեխաներն ու միջին տարիքի տղամարդիկ, որ սպասում են ուշացող օդանավին, որից ոչ մի լուր չկա: Տատիկը փնջացնում է ու կրակայրիչ է փնտրում իր չափազանց մեծ վերարկուի գրպաններում: Նա կարծես այդ ամենը լուրջ չի ընդունում, որովհետև առհասարակ ոչինչ լուրջ չի ընդունում՝ բացի այն իրավիճակից, երբ ծխել է ուզում ու չի գտնում կրակայրիչը. այ դա չափազանց լուրջ է ընդունում: Ծխելը տատիկի համար շատ լուրջ գործ է:

— Պատլո ցանկապատ էր, ի՛նչ մի անհանգստանալու բան կար, տե՛ր Աստված,– անհոգ ասում է նա:

— Տեր Աստծով գլուխս մի՛ տար: Դու չէի՞ր ոստիկանի վրա ք*ք շպրտում,–
հիշեցնում է Էլսան:

Տատիկն աչքերը ոլորում է:

— Հերի՛ք է. ի՞նչ ես իրար անցել: Ճիշտ մորդ պես ես խոսում: Կրակայրիչ
չունե՞ս:

— Ես յոթ տարեկան եմ,– ասում է Էլսան:

— Ի՞նչ մի արդարացում է: Ինչքա՞ն ես նույն բանը կրկնելու:

— Մինչև որ էլ յոթ տարեկան չլինեմ:

Տատիկը տնքում ու քթի տակ մռթմռթում է. «Հա՛, դե լա՛վ, հարցնել էլ չի
կարելի»,– ապա շարունակում է քչփորել գրպանները:

— Համ էլ չեմ կարծում, որ էստեղ՝ ներսում, հնարավոր լինի ծխել,– բա-
ցատրում է Էլսան՝ մի քիչ ավելի խաղաղված, ու մատները քսում է գրիֆին-
դորցիների շարֆի երկար ակոսին:

Տատիկը փնջացնում է:

— Ծխել հաստատ կարելի է: Մենք պատուհանը կբացենք:

Էլսան թերահավատորեն նայում է պատուհանին:

— Կարծում եմ՝ էս տեսակ պատուհաններն իսկի չեն էլ բացվում:

— Հիմարություն: Ինչո՞ւ պիտի չբացվեն:

— Ոչի՞նչ, որ վրան ճաղավանդակ է:

Տատիկը դժգոհ հայացքը հառում է պատուհանին, հետո՝ Էլսային:

— Ուրեմն ոստիկանությունում նույնիսկ ծխե՞լ չես կարող, հա՛, դե էլ ի՞նչ
ասես էս գրողի տարած, չափից դուրս վերահսկվող հասարակությանը:

Էլսան նորից հորանջում է:

— Կլինի՞ հեռախոսդ վերցնեմ:

— Ինչի՞դ է պետք,– հետաքրքրվում է տատիկը:

— Համացանց մտնեմ,– ասում է Էլսան:

— Ու ի՞նչ ես նայելու:

— Տարբեր բաներ:

— Շատ ես ոտքով-գլխով կորչում էդ համացանցում: Ժամանակդ անի-
մաստ ծախսում ես:

— Չեմ ծախսում, վատնում եմ:

— Չէ, չէ՛ մի: Նույն բանն է:

Էլսան գլուխը տարուբերում է:

— Փողն է, որ ծախսում են, վերջանում է: Նույնը չէ: Չես ասում, չէ՞՝ 200 կրոնա վատնեցի նոր տաբատի վրա: Հը՞: Էդպես չէ՞:

— Իսկ դու լսե՞լ ես մի աղջկա մասին, որն ամեն ինչի մեջ էնքան շատ էր խորանում, որ վերջում իր մտքերի տակից դուրս չեկավ,– փռթկացրեց տատիկը:

— Ես մեկ ուրիշի մասին եմ լսել, որ բարեհաջող ապրում է Էդքանից հետո,– փնթփնթաց էլսան:

Սենյակ մտնող ոստիկանը սարսափելի, սոսկալի հոգնած տեսք ուներ: Նա նստեց սեղանի հակառակ կողմում ու անասելի հուսահատ հայացքով նայեց տատիկին ու էլսային:

— Ես ուզում եմ զանգել իմ փաստաբանին,– իսկույն պահանջեց տատիկը:

— Ես ուզում եմ մայրիկիս զանգել,– իսկույն պահանջեց էլսան:

— Էդ դեպքում ես ուզում եմ առաջինն իմ փաստաբանին զանգել,– պնդեց տատիկը:

Ոստիկանը թղթերի փոքր խրճի մեջ մի թուղթ է փնտրում:

— Մայրիկդ ճանապարհին է,– հոգոց հանելով՝ հանգստացնում է նա էլսային:

Տատիկի շունչը կտրվում է հուզմունքից. այդպիսի դրամատիկ պոռթկում միայն տատիկի մոտ է լինում:

— Բայց ինչո՞ւ զանգ տվեցիք նրան... գժվե՞լ եք: Հիմա նա ուղղակի շան պես կատաղած կլինի,– տատիկն այնպես է ընդվզում, ասես ոստիկանն ասաց, թե էլսային անտառ է տանելու ու գայլերի ոհմակին է հանձնելու, որ դաստիարակեն:

— Մենք պարտավոր ենք զանգել երեխայի խնամակալին,– հանդարտ բացատրում է ոստիկանը:

— Ես նույնպես երեխայի խնամակալն եմ: Ես երեխայի տատի՛կն եմ,– պոռթկաց նա՝ կիսով չափ բարձրանալով աթոռից ու թափահարելով չմարած ծխախոտը:

— Ժամը գիշերվա 1:30-ին մեկը պետք է, չէ՞, երեխային տիրություն անի,– անհաղորդ ասում է ոստիկանը՝ մատնացույց անելով ձեռքի ժամացույցը՝ նախքան դժգոհությամբ ծխախոտին նայելը:

— Ե՛ս: Ե՛ս եմ երեխային տիրություն անելու,– պոռթկում է տատիկը:

Ոստիկանը դժվարությամբ ջանում է բարեհաճ երևալ՝ ձեռքը տարածելով հարցաքննության սենյակով մեկ:

— Եվ ի՞նչ եք կարծում, Ձեր գործն ի՞նչ պիտի լինի տվյալ իրավիճակում:
Տատիկը մի քիչ վիրավորված է երևում: Բայց, ի վերջո, նստում է տեղն ու հազալով մաքրում կոկորդը:

— Դե, եթե... ասենք... դե, անշուշտ... պարզ է: Եթե սկսեք ՄԱՆՐՈՒՔՆԵՐԻՑ կառչել, երևի թե շատ հրաշալի չլինի: Բայց հուսանք՝ գլուխներդ շատ չեն տանի: Ուղղակի ամեն ինչ լավ էր, քանի դեռ Դուք հետևիցս չէիք ընկել,– նեղսրտած հակաճառում է նա:

— Դուք ապօրինաբար մուտք եք գործել կենդանաբանական այգու անթոյլատրելի հատվածը,– նկատում է ոստիկանը:

— Հա՛, բայց եղածը մի պատիկ ցանկապատ էր,– համառում է տատիկը:

— Անօրինականությունը պատիկ չի լինում,– ասում է ոստիկանը:

Տատիկն ուներն է թոթվում ու սեղանը սրբելու շարժում անում՝ ասես մտածելով, թե այդ ամենն արդեն չափազանց շատ ձգձգվեց, ու թեման փոխելու ժամանակն է:

— Լսի՛ր: Կարող եմ, չէ՞, ներսում ծխել:

Ոստիկանը լրջորեն թափահարում է գլուխը: Տատիկն առաջ է թեքվում, նայում է ուղիղ նրա աչքերի մեջ ու ժպտում:

— Լավ էլի, գոնե բացառություն արեք ինձ նման հաճելի կնոջը:

Էլսան կողքից բոթում է տատիկին ու անցնում իրենց գաղտնի լեզվին: Տատիկն ու Էլսան գաղտնի լեզու ունեն, ինչպիսին պիտի ունենան բոլոր տատիկներն իրենց թոռնիկների հետ, որովհետև օրենքով այդպես է՝ տատիկի ասելով, կամ գոնե այդպես պետք է լինի:

— Ո՛ւՖ, տատի՛կ, լավ էլի, վերջ տուր: Չգիտե՞ս, որ օրենքով իրավունք չունես ոստիկանին աչքով-ունքով անել,– ասում է Էլսան գաղտնի լեզվով:

— Ո՞վ ասաց,– հարցնում է տատիկն իրենց գաղտնի լեզվով:

— Ոստիկանը,– ասում է Էլսան:

— Ոստիկանը քաղաքացիների ապահովության համար է: Ես փաստացի հարկ եմ վճարում,– վրա է բերում տատիկը:

Ոստիկանը նրանց է նայում, ինչպես կնայեր գիշերվա կեսին տարօրինակ գաղտնալեզվով յոթ և 77 տարեկանների վիճաբանությանը ոստիկանական բաժանմունքում: Հետո տատիկը քծնող հայացքով ժպտում է նրան ու աղաչող աչքերով նորից ցույց է տալիս ծխախոտը, սակայն երբ ոստիկանը տարուբերում է գլուխը, տատիկը նեղացած հետ է նստում ու բացականչում ամենասովորական ձայնով.

ամբողջական գիրքն այստեղ է՝